

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Міністерство захисту довкілля
та природних ресурсів України**

Щодо розгляду проєкту Закону

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 17 травня 2021 року № 20589/1/1-21 до листа Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 12 травня 2021 року № 04-15/03-2021/156209 Міністерством юстиції України в межах компетенції розглянуто проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони та збереження особливо цінних ділянок природних водойм та водотоків» (реєстр. № 5413 від 21 квітня 2021 року, далі – проєкт Закону), поданий народними депутатами України Бондаренком О. В., Овчинниковою Ю. Ю., Криворучкіною О. В. та іншими народними депутатами України, і повідомляється про деякі зауваження та пропозиції до нього.

1. Проєктом Закону шляхом внесення змін до Водного та Земельного кодексів України пропонується унормувати питання, пов'язані із визначенням правового режиму *«особливо цінної ділянки природних водойм та водотоків»*, якою є масив (масиви) поверхневих вод, який не зазнав змін внаслідок антропогенного впливу або такі зміни є незначними (неістотними) та відповідає класу екологічного стану «відмінний», а також прилегли до нього прибережні захисні смуги (абзац другий підпункту 1 пункту 1 розділу І).

При цьому частиною другою статті 94 Водного кодексу України (в редакції абзацу четвертого підпункту 3 пункту 1 розділу І проєкту Закону) передбачається, що *«Якщо цим Кодексом, Земельним кодексом України встановлений більш суворий режим охорони та використання водного об'єкта, у тому числі особливо цінної ділянки природних водойм та водотоків у частині заборон та обмежень господарської та іншої діяльності, ніж у Законі України «Про природно-заповідний фонд України», застосовуються норми цього Кодексу та Земельного кодексу України»*.

Також в частині першій статті 94¹ Водного кодексу України, якою пропонується доповнити цей Кодекс зазначається, що особливо цінні ділянки природних водойм та водотоків визначаються з метою їх збереження в природному стані, мають природоохоронну та/або наукову, пізнавальну, культурну цінність та підлягають охороні відповідно до законодавства (абзац третій підпункту 4 пункту 1 розділу).

Зазначені положення викликають зауваження, які полягають у наступному.

1.1 Згідно з частиною першою статті 54 Водного кодексу України користування *водними об'єктами, які мають особливе державне значення, наукову або культурну цінність*, а також тими, що входять до складу систем оборотного водопостачання теплових та атомних електростанцій, *може бути частково чи повністю заборонено* в порядку, встановленому законодавством, а відповідно до абзацу третього частини другої статті 55 цього Кодексу – орган, що видав дозвіл на спеціальне водокористування, *анулює його у разі визнання водного об'єкта таким, що має особливе державне значення, наукову, культурну чи лікувальну цінність*.

Однак зі змісту проекту Закону є незрозумілим співвідношення таких категорій як водні об'єкти, що мають особливе державне значення, наукову, культурну чи лікувальну цінність та особливо цінних ділянок природних водойм та водотоків, які мають природоохоронну та/або наукову, пізнавальну, культурну цінність та чи поширюватиметься на останню правовий режим, визначений частиною першою статті 54 Водного кодексу України, що свідчить про відсутність системного взаємозв'язку запропонованих до врегулювання змін із положеннями Водного кодексу України.

1.2 Закон України «Про природно-заповідний фонд України» не визначає, а проект Закону не передбачає змін до цього Закону в частині встановлення режиму щодо охорони та використання особливо цінної ділянки природних водойм та водотоків шляхом врегулювання, зокрема, заборон та обмежень відповідної господарської та іншої діяльності.

При цьому згідно з глосарієм Закону України «Про природно-заповідний фонд України» саме цей Закон визначає правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України, відтворення його природних комплексів та об'єктів.

Відповідно до частини першої, другої статті 14 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду – це сукупність науково-обґрунтованих екологічних вимог, норм і правил, які визначають правовий статус, призначення цих територій та об'єктів, характер допустимої діяльності в них, порядок охорони, використання і відтворення їх природних комплексів.

Режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначається відповідно до цього Закону з урахуванням їх класифікації та цільового призначення.

Відповідного перегляду також потребує запропонована до врегулювання нова стаття 94¹ Водного кодексу України з урахуванням зазначеного.

1.3 Статтею 94¹ Водного кодексу України у редакції проекту Закону передбачається визначити низку заборон та обмежень, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності на особливо цінних ділянках природних водойм та водотоків.

Водночас є незрозумілим, як саме забезпечуватиметься одночасне дотримання особливостей правового режиму особливо цінних ділянок природних водойм та водотоків, визначених проектом Закону, та режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду України (зокрема, природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних

парків, регіональних ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ згідно з абзацом третім частини першої статті 3 Закону України «Про природно-заповідний фонд України»), а також інших територій та об'єктів, що мають особливу цінність у розумінні цього Закону.

Разом з цим частинами першою – третьою статті 5 та статтею 6 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» встановлено, що завдання, науковий профіль, характер функціонування і *режим території та об'єктів природно-заповідного фонду визначаються у положеннях про них, які розробляються відповідно до цього Закону, і затверджуються:*

центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, - щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища – щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Завдання, особливості природоохоронного режиму пам'яток природи та заповідних урочищ визначаються на основі цього Закону безпосередньо в їх первинних облікових документах.

Завдання, особливий природоохоронний режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду, які створюються на територіях зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, визначаються у положеннях про них, що затверджуються відповідно до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Території та об'єкти, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську, а також історико-культурну цінність, підлягають комплексній охороні, порядок здійснення якої визначається положенням щодо кожної з таких територій чи об'єктів, яке *відповідно до цього Закону* та законодавства України про охорону пам'яток історії та культури затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері культури.

У зв'язку з цим, проєкт Закону в частині запропонованого потребує взаємоузгодження із наведеними положеннями Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

2. Проєкт Закону, зокрема, в частині слів: «спрямлення русла», «випасання тварин», «оселення» потребує доопрацювання з метою уніфікації з термінологією, яка вживається у Водному і Земельному кодексах України, законах України «Про мисливське господарство та полювання» та «Про тваринний світ» відповідно.

Перший заступник Міністра

Оксана Давиденко 271-16-80

Євгеній ГОРОВЕЦЬ